

УРСУЛА ЛЕ ГУИН БРАТЯ И СЕСТРИ

Част 6 от „Орсиния“

Превод от английски: Владимир Германов, 2013

chitanka.info

Каменарят лежеше на високо болнично легло. Не беше дошъл в съзнание. Мълчанието му изглеждаше всеобхватно и потискащо. Тялото му под чаршафите, които падаха на колосани гънки, лицето му — бяха безразлични като камък. Майката, сякаш предизвикана от това мълчание и безразличие, заговори високо:

— Защо го направи? Искаш да умреш преди мен ли? Погледнете го! Погледнете го! Моят красавец, моят ястреб, моята река, моят син!

Тъгата ѝ беше красноречива. Издигаше се към случилото се като чучулига към утринта. Неговото мълчание и нейният вик означаваха едно и също — непоносимото ставаше добре дошло. По-малкият син стоеше и слушаше. Смазваха го с тъгата си, голяма колкото живота. Безсъзнателното, начупено като парче тебешир тяло на брат му го смазваше с тежестта на плътта и на него му се искаше да избяга, да се спаси.

Мъжът, който беше спасен, стоеше до него — дребен, прегърбен човек на средна възраст с побелели от варовик кокалчета на пръстите. Той също беше покрусен.

— Той спаси живота ми — каза на Стефан, сякаш търсеше обяснение. Гласът му беше плоският, безцветен глас на глух човек.

— Несъмнено — отвърна Стефан. — Така постъпваше той. Излезе от болницата, за да обядва. Всички го питаха за брат му.

— Ще живее — отговаряше Стефан.

Отби се в „Белият лъв“, за да хапне, пи твърде много.

— Осакатен? Той? Костант? Два тона скали са се срутили на главата му, и какво? Той е направен от камък. Не е бил роден, бил е изсечен в кариера.

Смяха му се, както обикновено.

— Изсечен — повтори им. — Както всички вас.

Излезе от „Белият лъв“ и тръгна надолу по улица „Ардър“, измина четири пресечки, излезе от града и продължи нататък, на североизток, успоредно на железопътната линия на четвърт миля от пътя. Майското слънце в небето беше малко и сивкаво. Краката му газеха прах и малки бурени. Карстът, варовиковата равнина, потрепваше леко около него от топлината, досущ малки, прозрачни трепкащи крилца на муха. Отвъд тази вибрираща сивкава мараня, далечни и малки, бяха застинали планините. Познаваше тези далечни планини цял живот и два пъти ги бе виждал отблизо, когато взе влака

за Браилава — веднъж натам и веднъж на връщане. Знаеше, че са облечени в дървета — ели, вкопчили корените си в бреговете на буйни потоци, и с тъмни клони в мъглата, която затваря и разделя планинските клисури в светлината на зората, а влакът потракуваше нататък и димът му се стелеше по зелените склонове като спускащ се воал. В планините потоците ромоляха в слънчевата светлина. Имаше водопади. Тук, в карстовата равнина, реките минаваха под земята, тихи в тъмните вени от камък. Можеш да яздиш цял ден от Сфарой Кампе и пак да не стигнеш планините, още да си във варовиковия прах. Късно на втория ден обаче ще си под сянката на дърветата, край буйните потоци. Стефан Фабър седна край правия нереален път, по който крачеше, и подпря глава на ръцете си. Сам, на миля от града, на четвърт миля от релсите, на шейсет мили от планините, седеше и плачеше за брат си. Равнината от камък и прах потрепваше и правеше гримаси около него като човек, който изпитва болка.

Върна се от обяд с около час закъснение в офиса на компания „Чорин“, където работеше като счетоводител. Шефът се приближи до бюрото му:

— Фабър, не е нужно да оставаш тук следобед.

— Защо?

— Ако искаш да отидеш в болницата...

— Какво да правя там? Не мога да го зашия, че отново да е цял, нали?

— Както искаш — отвърна шефът и отмина.

— Не на моята глава се срутиха тон камъни, това е. — Никой не му отговори.

Когато Костант Фабър беше ранен от срутването на скалите в кариерата, беше на двайсет и шест години. Брат му беше на двайсет и три. Сестра им, Розана, беше на тринайсет. Започваше да расте висока и свъсена, да тежи върху земята. Вместо да тича както преди, сега ходеше непохватно и някак прегърбено, сякаш с всяка стъпка прекрачваше, без да ще, праг. Говореше високо и се смееше шумно. Не оставаше длъжна на нищо, което я докоснеше — глас, вятър, дума, която не разбира, вечерна звезда. Не бе се научила на безразличие, познаваше само непокорството. Със Стефан обикновено се караха, ръчкаха се взаимно по болезнените места, не преставаха. Вечерта, когато той се прибра у дома, майката не бе се върнала от болницата, а

Розана мълчеше в смълчаната къща. Този следобед и тя бе мислила за болката, за болката и смъртта. Непокорството я бе изоставило.

— Не бъди толкова потисната — каза ѝ Стефан, когато тя му сервира боб за вечеря. — Ще се оправи.

— Мислиш ли?... Някой каза, че може да остане... знаеш...

— Сакат? Не. Ще се оправи.

— Защо според теб се е спуснал да избута онзи човек настрана?

— Няма значение, Роз. Просто го е направил.

Беше трогнат, че тя задава тези въпроси на него, и изненадан от увереността на отговорите си. Не мислеше, че може да даде някакви отговори.

— Странно е — каза тя.

— Кое е странно?

— Не знам. Костант...

— Избил е ключовия камък на арката ти, нали? Бам! Падне ли един, след него тръгват всички останали.

Не го разбра. Не познаваше мястото, където се озова днес, място, където тя беше като другите хора, споделяше с тях катастрофата да си жив. Стефан нямаше намерение да ѝ обяснява.

— Така е с всички ни — продължи той, — търкаляме се наоколо, всеки е заринат под собствена купчина камъни. Поне извадиха Костант от неговата и го натъпкаха с морфин... Помниш ли как веднъж, когато беше малка, каза: „Ще се омъжа за Костант, когато порасна“?

Розана кимна.

— Разбира се. И той страшно се ядоса.

— Защото майка се смя.

— Ти и татко се смяхте, не тя.

Никой от двамата не се хранеше. Стаята лъхаше на спарено и бе тъмна извън жълтия кръг около керосиновата лампа.

— Какво беше, когато татко умря?

— Ти беше там — отвърна Стефан.

— Бях на девет. Но не помня. Освен че беше горещо като сега и много нощни пеперуди се блъскаха в стъклото. Онази нощ ли умря той?

— Така мисля.

— Какво беше тогава?

— Опитваше се да изследва новата земя.

— Не знам. Просто умря. Не е като нищо друго.

Бащата беше умрял от пневмония на четирийсет и шест, след трийсет години в кариерите. Стефан не помнеше смъртта му кой знае колко по-ясно от Розана. Тогава той не беше ключов камък на арката.

— Имаме ли плодове?

Момичето не отговори. Гледаше втренчено въздуха над мястото, където обикновено сядаше по-големият брат. Челото и тъмните вежди на Розана бяха като неговите, бяха неговите: приликата между родственици е еднаквост, братът и сестрата бяха — повече или по-малко, в извивката на чело и слепоочие — един и същи човек. Така че за момент Костант седеше на масата и беззвучно съзерцаваше собственото си отсъствие.

— Има ли?

— Мисля, че в шкафа има ябълки — отговори тя, върна се към себе си, но толкова тихо, че за миг в очите на брат ѝ изглеждаше като жена, притихнала жена, която говори, изтръгната от размислите си. И той нежно каза на тази жена:

— Хайде. Да отидем в болницата. Вече трябва да са престанали да ровят в него.

Глухият се бе върнал в болницата. С него беше и дъщеря му. Стефан знаеше, че е продавачка в месарницата. Глухият, когото не бяха допуснали в отделението, държа Стефан половин час в горещата чакалня с чамово дюшеме, която миришеше на дезинфектант и смола. Говореше, разхождаше се, сядаше, скачаше на крака, спореше с равния, силен и монотонен глас на глухотата.

— Няма да се върна в кариерата. Не, сър. Ами ако снощи бях казал, че днес няма да ида в кариерата, как щеше да е днес? А? Нямах сега да съм тук и ти нямаше да си тук, нито пък той да е там, вътре, брат ти де. Всички щяхме да сме си у дома. У дома, живи и здрави, нали? Няма да се върна на кариерата. Не, не, за бога. Ще отида на фермата, ето къде ще отида. Там съм отраснал, нали, на запад, в подножието, брат ми е там. Ще се върна и ще работя във фермата с него. Няма повече да стъпя в кариерата.

Дъщерята седеше на дървената пейка с изправен гръб и неподвижна. Лицето ѝ беше тясно, черната коса беше прибрана назад, на топчесто кокче.

— Не ти ли е горещо? — попита я Стефан, а тя отговори мрачно:

— Не, добре съм.

Гласът ѝ прозвуча отчетливо. Беше свикнала да говори на глухия си баща. След като Стефан не каза нищо повече, тя отново сведе поглед и застина с ръце в скута. Баща ѝ продължаваше да говори. Стефан прокара пръсти през запотената си коса и опита да го прекъсне.

— Чудесно. Това е добър план, Сачик. Защо да пропиляваш живота си в кариерата?

Глухият продължи да говори.

— Не те чува.

— Не можеш ли да го заведеш у дома?

— Не успях да го изведа оттук, дори и за вечеря. Не престава да говори.

Каза последното с много тих глас, може би от неудобство, и Стефан го долови в тона ѝ. Разтри още веднъж потната си коса и се вгледа в момичето, замислен по неизвестна причина за дим, водопади и планини.

— Върви си у дома. — В гласа си долови характеристиките на нейния, мекота и отчетливост. — Ще го заведе в кръчмата за час.

— Така няма да видиш брат си.

— Той няма да избяга. Хайде, върви си у дома.

В „Белият лъв“ двамата мъже пиха много. Сачик говореше за фермата в подножието. Стефан говореше за планината и за своята година в колежа в града. Никой не чуваше другия. Пиян, Стефан отведе Сачик до дома му в една от залепените една за друга еднакви къщи, построени от компанията „Чорин“ през 95-а, когато откриха новата кариера. Къщите бяха в западния край на града, а зад тях карстът се простираше под светлината на половината луна нататък и нататък, надупчен, изровен, равен, и отговаряше на лунното сияние със своя собствена бледност, взета трета ръка от слънцето. Луната, втора ръка, износена по ръбовете, беше окачена на небето като нещо, оставено на видно място от домакиня, за да не забрави, че се нуждае от кърпене.

— Кажи на дъщеря си, че всичко е наред — посъветва го Стефан, като се олюляваше пред вратата.

— Всичко е наред — повтори Сачик с ентузиазъм. — Наааред.

Стефан се прибра у дома пиян и така денят на злополуката се смеси в паметта му с останалите дни от годината, а фрагментите, които останаха с него — затворените очи на брат му, чернокосото момиче, което го гледаше, луната, която не гледаше нищо, — не се връщаха в ума му като части от едно цяло, а поотделно, с продължителни интервали помежду им.

Карстът нямаше извори. Водата, която пиеха в Сфарой Кампе, идваше от дълбоки кладенци и беше чиста, без вкус. Еката Сачик все още усецаше странната изворна вода във фермата на устните си, докато търкаше железен тиган на мивката. Търкаше с твърда четка, влагаше повече енергия, отколкото беше нужно, погълната от работата дълбоко под нивото на съзнателното удоволствие. В тигана имаше остатъци от загоряла храна и водата, която наливаше вътре, бягаше кафява от космите на четката и проблясваше на светлината на лампата. Никой от тях не умееше да готви там, във фермата. Рано или късно тя щеше да се заеме с това и да започнат да се хранят както трябва. Харесваше ѝ домакинската работа, обичаше да чисти, да се навежда със зачервено лице към печката на дърва, да вика хората за вечеря — жива, разнообразна работа, а не досада като онази в магазина, да връща ресто, да повтаря „приятен ден“, „приятен ден“ по цял ден. Напусна града със семейството си, защото онова ѝ беше дошло до гуша. Фермерското семейство ги бе приело и четиримата без коментар, като природно бедствие — повече гърла за изхранване, но и повече работна ръка. Фермата беше голяма, но бедна. Майката на Еката, която боледуваше, се промъкваше безшумно зад шумната леля и братовчедката. Мъжете, чичото, бащата и братът на Еката, тропаха вън и вътре с прашни ботуши, водеха дълъг разговор за покупка на още едно прасе.

— Тук е по-добре, отколкото в града. Нищо няма в града — каза овдовялата братовчедка на Еката. Момичето не ѝ отговори. Нямаше отговор.

— Мисля, че Мартин ще се върне — каза Еката накрая. — И през ум не му беше минавало да става фермер.

И наистина брат ѝ, който беше на шестнайсет, през август се върна в Сфарой Кампе, за да работи в кариерите.

Нае стая в пансион. Прозорецът му гледаше към задния двор на Фабър — ограден квадрат от прах и бурени, с тъжна ела в единия край.

Хазайката, вдовица на каменар, беше мургава, с изправен гръб, спокойна като сестрата на Мартин, Еката. С нея момчето се чувстваше мъжествено и леко. Когато излизаше, дъщеря ѝ и останалите наематели, четирима неженени мъже, още ненавършили трийсет, вземаха нещата в свои ръце. Смееха се и се тупаха по гърбовете. Железничарят от Браилава вадеше китарата си и пееше песни от мюзикъли, въртеше очи като стафиди в свинска мас. Дъщерята, на трийсет и неомъжена, се смееше и се суетеше наоколо, ризата ѝ се измъкваше от колана на гърба, а тя не я мушкаше обратно. Защо вдигаха такава врява? Защо се смееха, тупаха се по гърбовете, свиреха на китара и пееха? Често се шегуваха с Мартин. Той свиваше рамене и отговаряше троснато. Един път отговори с езика, който се използваше в кариерите. Китаристът го дръпна настрана и му каза сериозно, че човек трябва да се държи прилично пред дамите. Мартин го изслуша, привел зачервеното си лице.

Беше едро, широкоплещесто момче. Мислеше, че би могъл да хване този чиновник от Браилава и да му счупи врата. Не го направи. Нямахте право. Чиновникът и останалите бяха мъже. Имаше нещо, което те разбираха, но той не схващаше — причината, поради която вдигаха врява, споглеждаха се особено, свиреха и пееха. Докато не разбере това, имаха право да му казват как да разговаря с дами. Качи се в стаята си и се наведе през прозореца, за да изпуши една цигара. Димът увисна в неподвижния вечерен въздух, който обгръщаше елата, покривите, света в голям купол от твърд тъмносин кристал. Розана Фабър излезе в заградения съседен двор, изхвърли мръсната вода от леген за миене на чинии с рязко, елегантно движение на ръцете, после остана на място, за да погледне към небето, скъсена от перспективата, черна коса над бяла блуза, уловени в синия кристал. Нищо не помръдваше на шейсет мили във всички посоки, освен последните капки вода от легена, които падаха една по една на земята, и димът от цигарата на Мартин, който се виеше и се стелеше настрани от пръстите му. Бавно прибра ръката си, така че погледът ѝ да не бъде привлечен от тънката къдрица дим. Тя въздъхна, удари легена в рамката на вратата, за да изтръска последните капки, които вече бяха изтекли, влезе, вратата се затръшна. Синият въздух се съедини отново, без дефект на мястото, където беше стояла. Мартин промърмори на бездефектния въздух думата, която го посъветваха да не използва пред

дами, и след миг, сякаш вместо отговор, на северозапад заблестя вечерната звезда, високо и ясно.

Костант Фабър беше у дома сам, защото вече можеше да прекосява стаята с патерици. Как прекарваше тези дълги тихи дни, никой не се замисляше, може би най-малко самият той. Активен мъж, най-силният и интелигентен работник от кариерата, шеф на група още от двайсет и три годишен, той не познаваше леността или самотата. Винаги бе използвал времето си докрай за работа. Сега времето трябваше да използва него. Наблюдаваше как го обработва без смут или нетърпение, внимателно, както чирак наблюдава майстор. Вложи всичките си сили, за да усвои новия занаят, този на слабостта. Тишината, в която прекарваше дните, сега полепваше по него както варовиковият прах полепваше по кожата му преди.

Майката работеше в магазина за шивашки стоки до шест. Стефан излизаше от работа в пет. Вечер имаше един час, в който братята оставаха у дома сами. Стефан преди прекарваше този час в задния двор под елата, глупав, въздишащ, загледан в лястовиците, които се стрелкаха след невидими насекоми в непрекъснато смрачаващия се въздух, или ходеше в „Белият лъв“. Сега се прибираще веднага у дома и носеше на Костант „Браилавски новинар“. Четяха го едновременно, като си разменяха страниците. Стефан възнамеряваше да говори, но мълчеше. Прахът оставаше полепнал по устните му. Нищо не се случваше. Часът минаваше отново и отново. По-големият брат седеше неподвижно, навел хубавото си притихнало лице над вестника. Четеше бавно. Стефан трябваше да го изчаква, за да разменят страниците. Виждаше как очите на Костант се движат от дума на дума. След това идваше Розана и крещеше „довиждане“ на съучениците си на улицата, после се прибираще майката, тряскаха се врати, гласове отекваха от стая в стая, кухнята започваше да пуши и дрънчи, тракаха чинии, часът си отиваше.

Една вечер, едва започнал да чете, Костант остави вестника настрана. Последва дълга пауза, която не съдържаеше събития и която Стефан, вперил поглед във вестника, се престори, че не забелязва.

— Стефан, лулата ми е там, до теб.

— О, да, разбира се — промърмори Стефан, занесе му лулата. Костант я напълни и запали, дръпна няколко пъти от нея, пак я остави. Дясната му ръка беше опряна върху подлакътника на стола, корава и

отпусната, стиснала възел от самота, твърде тежък, за да го повдигне. Стефан се криеше зад вестника си и тишината продължаваше.

Ще му прочета това, за коалицията на съюза, помисли си Стефан, но не го направи. Очите му настояваха да намерят друга статия, да я прочетат. Защо не можеше да говори с него?

— Роз расте — отбеляза Костант.

— Да, развива се — промърмори Стефан.

— Нужно е някой да се грижи за нея. Мисля си, че този град не е подходящ за подрастващо момиче. Само диви момчета и закоравели мъже.

— Навсякъде ги има.

— Така е. Без съмнение — кимна Костант. Прие твърдението на Стефан, без да го оспорва. Костант никога не бе напускал карета, никога не бе излизал от Сфарой Кемпе. Не познаваше нищо друго, освен варовик, улица „Ардър“, улица „Чорин“ и улица „Гулхелм“, далечните планини, огромното небе.

— Разбираш ли? — каза и отново взе лулата. — Тя е малко своенравна, така мисля.

— Всеки ще се замисли, преди да злоупотреби със сестрата на Фабър — успокои го Стефан. — Така или иначе, тя ще те послуша.

— И теб също.

— Мен? Че защо ще слуша мен?

— Поради същите причини — отговори Костант, но Стефан беше открил отново гласа си...

— За какво да ме слуша? Достатъчно разумна е. Ние с теб никога не слушахме какво ни казваше татко, нали? Сега е същото.

— Ти не си като него. Ако това имаш предвид. Ти си образован.

— Образован. Станал съм професор, как ли пък не! Исусе! Една година в нормално училище!?

— Защо се провали там, Стефан?

Въпросът не беше зададен с лекота. Дойде от сърцевината на мълчанието на Костант, от неговото аскетично, замислено невежество. Стефан, изваден от равновесие, защото откри себе си, също като Розана, толкова дълбоко загнезден в мислите на своя сдържан и толкова превъзхождащ го брат, отговори първото, което му дойде наум:

— Страхувах се, че ще се проваля. Заради това не работих както трябва.

И това беше простата и ясна истина, която никога не бе признавал пред себе си.

Костант кимна, замислен над тази идея за провала, която определено не му беше позната. После отбеляза с ясения си звучен глас:

— Пилееш времето си тук, в Кампе.

— Така ли? А ти?

— Аз не пилея нищо. Никога не съм печелил стипендия. — Костант се усмихна и усмивката му ядоса Стефан.

— Така е. Но никога и не опита. Отиде направо в кариерите, още на петнайсет. Слушай, задавал ли си си някога въпроса, замислял ли си се и за миг какво правя тук, защо отидох в кариерите, за какво работя там, ще продължавам ли да работя шест дни седмично, всяка седмица до края на живота си? За пари. Разбира се. Има обаче и други начини да си изкарваш прехраната. За какво е всичко? Защо изобщо хората стоят тук, в този забравен от Бога град, сред тези зарязани от Бога камънаци, на които нищо не расте? Защо не се вдигнат и не отидат някъде? Говориш за пилеене на време! За какво, за бога, е всичко това? И няма ли нищо друго, освен него?

— Мислил съм за тези неща.

— Аз пък не мисля за нищо друго от години.

— Защо не се махнеш тогава?

— Защото се страхувам. Ще бъде като Браилава, като колежа. А ти...

— Тук имам работата си. Тя е моя, мога да я върша. Където и да отидеш, можеш да продължаваш да се питаш за какво е всичко това.

— Знам. — Стефан стана, слаб мъж, който се движи и говори неспокойно, който довършва само наполовина жестовете и думите си. — Знам. Където и да си, вземаш себе си със себе си. Но това за мен означава едно, за теб — друго. Пропиляваш себе си тук, Костант. Същото е като тази работа, като геройството, да се осакатиш заради онзи Сачик, глупак, който дори не може да види, че скалата се срутва върху него.

— Не можа да я чуе — поправи го Костант, но Стефан вече нямаше как да спре.

— Не това е важното. Важното е, че този тип хора трябва да се грижат за себе си. Какво общо има той с теб, какво общо има животът му с теб? Защо се спусна да му помагаш, когато видя, че скалата се

срутва? Поради същата причина, поради която отиде да работиш в кариерите, поради същата причина, поради която продължаваш да работиш там. Няма причина. Просто така се получи. Така се случи. Оставяш нещата да ти се случват, приемаш каквото ти се дава, вместо да го вземеш сам с ръцете си и да правиш с него каквото си искаш!

Не това имаше предвид, не това искаше да каже. Искаше Костант да говори. Думите обаче изскачаха от устата му и танцуваха наоколо като градушка. Костант седеше мълчалив, свил силната си длан, за да не се отвори. Накрая отговори:

— Изкарваш ме човек, какъвто не съм. — Това не беше смирение. То не му беше присъщо. Търпението му беше търпение от гордост. Разбираше копнежа на Стефан, но не можеше да го сподели, защото не му липсваше нищо. Беше ненакърним. Щеше да продължава напред със същата чудесна, неуязвима цялост на тяло и ум, щеше да посрещне всичко, което се изпречеше пред него по този път, като крал, заточен в камениста земя, понесъл кралството си — градове, дървета, хора, планини, ниви, летежа на птиците пролетно време — в стиснатата си длан, семе за засаждане. И понеже нямаше с кого да разговаря на своя език — беше мълчалив.

— Добре, чуй. Ти каза, че си мислил за същото, за какво е всичко, нищо друго ли не съществува — ако е така, трябва да си търсил отговор!

След дълга пауза Костант отвърна:

— Почти го намерих. Миналия май.

Стефан престана да нервничи, погледна мълчаливо през предния прозорец. Беше изплашен.

— Това... не е отговор — промърмори.

— Изглежда, има по-добър — съгласи се Костант.

— Ще се поболееш, като седиш тук... Имаш нужда от жена — каза Стефан, беше неспокоен, заваляше думите, загледан навън, в ранноесенната вечер, която се надигаше от каменните настилки несмутена от клони на дървета или дим, равна, ясна и пуста. Зад него брат му се засмя. — Истина е — настоя Стефан с горчивина, без да се обръща.

— Възможно е. Ами ти?

— Седят там, на стъпалата на вдовицата Катални. Тя сигурно отново е нощна смяна в болницата. Чува ли китарата? Това е онзи, от

Браилава. Работи в железницата и тича след всичко, което носи пола. Дори след Нона Катални. Хлапето на Сачик живее там сега. Някой спомена, че работел в Новата кариера. Може да е в твоята бригада.

— Какво хлапе?

— На Сачик.

— Мислех, че е заминал от града.

— Замина. Отиде в някаква ферма в западните възвишения. Това е хлапето му. Сигурно е останало в града да работи.

— Къде е момичето?

— Замина с баща си, доколкото знам.

Паузата този път беше по-дълга, простря се около тях като басейн, в който се носеха последните думи, разхвърляни, неясни, утихващи. Стаята беше пълна със здрач. Костант се протегна и въздъхна. Стефан почувства как го обзема покой, не-осезаем и реален като спускането на мрака. Разговаряха и не стигнаха доникъде. Това не беше последната крачка. Тя щеше да дойде с времето си. За момента обаче беше в мир с брат си и със себе си.

— Вечерите стават по-къси — отбеляза Костант меко.

— Видях я един-два пъти. В съботите. Идва с фермерски фургон.

— Къде е тази ферма, а?

— На запад, в подножието на планините. Само толкова каза Сачик.

— Бих отишъл до там, ако можех — каза Костант. Драсна клечка кибрит за лулата. Отблясъкът на пламъка в кристалния здрач на стаята също беше миролюбив. Когато Стефан погледна отново към прозореца, вечерта изглеждаше по-тъмна. Китарата беше престанала да свири и от съседния двор се чуваха смехове.

— Ако я видя в събота, ще ѝ кажа да се отбие.

Костант не каза нищо. Стефан не искаше отговор. За първи път в живота му брат му искаше помощ от него.

Влезе майката — висока, гръмогласна, уморена. Подовете заскърцаха и запищяха под краката ѝ, кухнята се затресе и запуши, всичко стана шумно от присъствието ѝ, освен двамата ѝ синове. Стефан, който ѝ убягваше, Костант, който беше неин господар.

Стефан излизаше от работа в събота на обяд. Тръгваше бавно по улица „Ардър“, търсеше с поглед фермерски фургон и дорест кон. Нямаше ги в града, така че отиваше в „Белият лъв“ с облекчение, но и

отегчен. Мина още една събота, после още една. Беше октомври и следобедите ставаха по-къси. Мартин Сачик крачеше надолу по улица „Гулхелм“ пред него. Стефан го настигна и каза:

— Здравей, Сачик.

Момчето го погледна с празни сиви очи. Лицето му, ръцете, дрехите бяха посивели от каменния прах, самият той крачеше бавно и равномерно като мъж на петдесет.

— В коя бригада си?

— Пета. — И той говореше отчетливо като сестра си.

— Бригадата на брат ми.

— Знам. — Продължиха да крачат заедно. — Споменаха, че може да се върне следващия месец.

Стефан поклати глава.

— Семейството ти още ли е там, в онази ферма? — попита.

Мартин кимна и двамата спряха пред къщата на Катални. Оживи се сега, когато си бе у дома и вечерята приближаваше. Беше поласкан, че Стефан Фабър разговаря с него, не се стесняваше. Стефан беше умен, но го смятаха за мрачен, нестабилен човек, половин мъж, докато брат му беше мъж и половина.

— Близо до Вер е — отвърна Мартин. — Ужасно място. Не го понесох.

— А сестра ти?

— Смята, че трябва да остане при мама. А е по-добре да се върне. Онова там е адско място.

— И тук не е рай — отбеляза Стефан.

— Там се спукваш от работа и не получаваш никакви пари в замяна. Всички са побъркани в онези ферми. Тъкмо място за татко. — Мартин се чувстваше мъжествен, щом говореше неуважително за баща си. Стефан Фабър го погледна, но не с уважение, и каза:

— Може би. Приятна вечер, Сачик.

Мартин влезе в къщата сразен. Кога щеше да стане мъж, когото другите мъже не укоряват? Защо имаше значение дали Стефан Фабър го поглежда, или извърща глава? На следващия ден срещна Розана Фабър на улицата. Тя беше с нейна приятелка, той — с колега от кариерата. Преди година и четиримата учеха в едно училище.

— Как я караш, Роз? — попита високо Мартин и сбута колелата си. Момичетата минаха покрай тях надменно, като жерави.

— Тази си я бива — каза Мартин.

— Тази? Та тя е само хлапе — отвърна приятелят му.

— Ще се изненадаш — изхили се гърлено Мартин, после вдигна поглед и видя Стефан Фабър да прекосява улицата. За момент си даде сметка, че е хванат, че няма спасение.

Стефан беше тръгнал към „Белият лъв“, но когато мина покрай градския хотел и конюшните, видя в двора дорестия кон. Влезе и седна в кафявата гостна на хотела, сред миризмата на мазнина за хомоти и изсъхнали паяци. Седя там два часа. Тя влезе изправена, с черна забрадка на главата, толкова дълго чакана и толкова напълно себе си, че той я наблюдаваше с истинско удоволствие и излезе от унеса си едва когато тя започна да се изкачва по стълбите.

— Госпожице Сачик — повика я. Тя се сепна и спря на стълбите.

— Исках да те помоля за една услуга. — Гласът на Стефан звучеше удебелено след странното безвременно чакане. — Ще останеш ли тук довечера?

— Да.

— Костант питаше за теб. Искаше да разбере как е баща ти. Още пази стаята, не може да ходи много.

— Татко е добре.

— А... Питаш се дали...

— Мога да се отбия. Ще отида да видя Мартин. Той е в съседната къща, нали?

— Е, добре. Аз... ще почакам.

Еката изтича до стаята си, изми прашното си лице и ръцете и си сложи, за да украси сивата си рокля, дантелената якичка, която беше донесла за ходенето на църква утре. После я свали. Завърза черната забрадка отново на главата си, слезе долу и тръгна под октомврийското слънце със Стефан към къщата му на шест пресечки оттам. Когато видя Костант Фабър, беше слисана. Никога не го бе виждала отблизо, освен в болницата, където той целият беше в превръзки и шини, сред горещина, болка, брътвежите на баща ѝ. Сега го видя.

Започнаха съвсем леко разговор. Би се чувствала много добре с него, ако не беше изключителната му красота, която отвличаше вниманието ѝ. Гласът му и нещата, които казваше, бяха мрачни, обикновени, солидни. Беше съвсем различно с по-малкия брат, който на вид не представляваше нищо особено, но пък с него се чувстваше

неловко, объркана. Костант беше спокоен и ѝ вдъхваше увереност. Стефан прииждаше на пориви като есенен вятър, гневен и непостоянен. Не знаеш къде си с него.

— Как си там, във фермата? — попита Костант и тя отговори:

— Добре. Малко е мрачно.

— Казват, че фермерският труд бил най-тежък.

— Нямам нищо против тежестта. Мразя калта.

— Има ли село наблизо?

— Има. На половината път между Вер и Лотима. Има обаче съседи, всички в радиус от двайсет мили се познават.

— Значи и ние още сме ти съседи — обади се Стефан. Гласът му заглъхна по средата на изречението. Чувстваше се излишен с тях двамата. Костант седеше спокойно, протегнал куция си крак, сключил пръсти върху другото си коляно. Еката седеше с лице към него, с изправен гръб, с ръце в скута. Не си приличаха, но би могло да са брат и сестра. Стефан стана, промърмори някакво извинение и излезе. Духаше северният вятър. Врабчетата подскачаха в киселия прахоляк под елата и из буренясалата трева. Ризи, долни дрехи, два чаршафа плющяха, отпускаха се, издуваха се на въжето, опнато между две железни подпори. Въздухът миришеше на озон. Стефан прескочи оградата, прекоси двора на Катални, излезе на улицата и тръгна в западна посока. След две пресечки улицата изчезна. Нататък продължаваше черен път, който водеше към една кариера, изоставена преди двайсет години, когато бликнала вода. Сега там имаше шест метра вода. През лятото момчетата плуваха в нея. Стефан също бе плувал, с ужас, защото не умееше да плува добре, а нямаше дъно, водата беше дълбока и режешо студена. Преди години едно момче се удави, миналата година един мъж се самоуби — работник от кариерата, който щеше да ослепее от парченца камък, забили се в очите му. Все още се наричаше Западна дупка. Бащата на Стефан беше работил там като юноша. Стефан седна на брега и се загледа във вятъра, уловен долу, между четирите стени, вихрушка от трептене по водата, която не отразяваше нищо.

— Трябва да отида да видя Мартин — каза Еката. Когато тя стана, Костант посегна към патериците си, но се отказа.

— Много време ми е нужно, за да се изправя — обясни.

— Колко можеш да вървиш с тях?

— От тук до там — отговори той и посочи кухнята. — Кракът ми е добре. Гърбът ми се оправя бавно.

— Кога ще ги махнеш...?

— Докторът каза за Великден. Ще изтичам и ще ги хвърля в Западната дупка.

Двамата се усмигнаха. Тя изпита нежност към него и гордост, че го познава.

— Ще идваш ли в Кемпе, когато времето се развали?

— Не знам как ще са пътищата.

— Ако идваш, можеш да се отбиваш — предложи той. — Ако искаш.

— Ще се отбивам.

Забелязаха, че Стефан го няма.

— Не знам къде отиде — отбеляза Костант. — Той идва и си отива. Такъв е. Брат ти Мартин, казват, бил свъстно момче в бригадата.

— Млад е — отвърна Еката.

— В началото е трудно. Аз започнах на петнайсет. После, когато ти дойдат силите, вече познаваш работата и върви лесно. Много поздравя на вашите.

Тя стисна голямата му твърда, топла длан и излезе. На вратата срещна Стефан лице в лице. Той се изчерви. Тя се стъписа, че вижда мъж да се изчервява. Той заговори направо по въпроса, както обикновено:

— Ти беше една година след мен в училището, нали?

— Да.

— И дружеше с Роза Бейнин. Тя спечели стипендията, която спечелих и аз, но следващата година.

— Сега е учителка във Валоне.

— Тя се справи по-добре от мен със стипендията... Мислех си, виждаш ли, странно е да израснеш на място като това, да познаваш всички, после да срещнеш някого и да откриеш, че не го познаваш изобщо.

Еката не знаеше какво да отговори. Стефан каза довиждане и влезе в къщата. Тя продължи по пътя си, след като пристегна забрадката заради вятъра.

Розана и майката влязоха в къщата минута след Стефан.

— Коя беше тази, с която разговаря на вратата? — попита майката рязко. — Мога да се закълна, че не беше Нона Катални.

— Права си — отвърна Стефан.

— Добре, но внимавай, защото си точно един от тези, в които ѝ се ще да забие ноктите си. Няма ли да е чудесно? Ти ще разхождаш кученцето ѝ, а тя ще забавлява господата квартиранти на майка си. — Двете с Розана се разсмяха със своя силен, тъмен смях. — Е, с коя говореше на вратата?

— Какво те засяга? — извика в отговор той. Смахът им го ядоса. Все едно го замеряха с дъжд от камъни — твърде много, за да ги избегнеш.

— Какво ме засяга кой стои на собствения ми праг, това ли искаш да знаеш? Ще ти дам да разбереш какво ме засяга... — Думите се спуснаха да пресрещнат гнева ѝ, както ставаше с всичките ѝ страсти. — Можеш да се надуваш с този колеж и така нататък колкото си искаш, обаче пак се промъкна тук, в тази къща, нали? И ще ти дам да разбереш защо искам да знам кой идва тук...

Розана изкрещя:

— Знам коя беше, беше сестрата на Мартин Сачик!

Костант изведнъж изникна край тримата, прегърбен и висок на патериците си.

— Престанете — сгълча ги и те млъкнаха.

Нищо не казаха, тогава и по-късно, на майката или помежду си за посещението на Еката Сачик в къщата.

Мартин заведе сестра си на вечеря в „Камбаната“ — кафенето, в което вечеряха служителите от компания „Чорин“ и посетителите от други места. Беше горд от себе си, че се беше сетил да я почерпи, горд с белите покривки, вилиците и супените лъжици, изпълнен с ужас от келнера. Той, с умалялото неделно сако, сестра му със сивата си рокля — колко възхитително се държаха, колко възрастни бяха! Еката разглеждаше менюто така спокойно, а лицето ѝ изобщо не промени изражението си, когато му прошепна:

— Тук обаче има два вида супа.

— Да — отвърна той изискано.

— Трябва ли да избереш една от двете?

— Предполагам.

— Задължително е. Иначе ще се надуеш още преди да стигнеш до месото. — Двамата се изкискаха. Раменете на Еката се разтресоха. Тя скри лице зад салфетката. Салфетката беше огромна.

— Мартин, виж, дали са ми чаршаф...

Двамата продължиха да сумтят, да се тресат и да се терзаят, докато келнерът, също с чаршаф на рамото, приближаваше неумолимо.

Поръчаха вечерята съвсем тихо, нахраниха се по етикета, с прибори до тялото лакти. Десертът беше пудинг от кестеново брашно и Еката, отпуснала лактите си от удоволствие, заговори:

— Роза Бейнин писа, че градът, в който е, бил до голяма кестенова гора и наесен всички отивали да берат кестени, дърветата били гъсти като нощ, така пише, чак до брега на реката. — Градът след шест седмици във фермата, разговорите с Костант и Стефан, вечерята в ресторанта я бяха възбудили. — Това е ужасно хубаво — добави тя, но не можеше да обясни какво вижда, а то беше слънчеви лъчи, обливащи в злато река сред безкрайна гора от дървета с тъмни листа, вятърът духа срещу течението на реката между сенки, аромат на листа, на вода и на пудинг от кестеново брашно, свят на гори, страници, на слънчеви лъчи, огряващи света.

— Видях те да говориш със Стефан Фабър — каза Мартин.

— Бях у тях.

— За какво?

— Поканиха ме.

— За какво?

— Просто за да разберат как я караме.

— Никога не са канили мен.

— Ти не живееш във фермата, глупчо. Ти си в бригадата му, нали? Можеш да ходиш при него понякога. Той е страхотен човек. Ще ти хареса.

Мартин изсумтя. Възмущаваше се от посещението на Еката при Фабър, но не знаеше защо. Струваше му се, че то някак усложнява нещата. Розана вероятно е била там. Не искаше сестра му да знае за Розана. Какво да знае за Розана? Отказа се да мисли повече и се намръщи.

— По-малкият брат, Стефан, работи в офиса на „Чорин“, нали?

— Счетоводител е, май нещо такова. Предполагаше се, че е гений, и отиде в колеж, но го изритаха.

— Знам. — Тя довърши пудинга си с наслада. — Всички го знаят — добави.

— Не го харесвам — отбеляза Мартин.

— Защо?

— Просто не го харесвам. — Почувства се облекчен да стовари лошото си настроение върху Стефан. — Искаш ли кафе?

— О, не.

— Хайде. Аз искам. — Поръча кафе за двамата и го направи майсторски. Еката се възхити, а кафето ѝ хареса.

— Какъв късмет, че имам брат — каза. На следващата сутрин, неделя, Мартин я взе от хотела и двамата отидоха на църква. Докато пееха лутеранските химни, двамата чуваха взаимно силните си, ясни гласове, беше им приятно и им се искаше да се смеят. Стефан Фабър също беше на службата.

— Обикновено идва ли? — прошепна Еката на Мартин, когато излизаха от църквата.

— Не — отговори той, макар че нямаше представа, защото самият той не беше стъпвал в църквата от май. Чувстваше се потиснат и гневен след дългата проповед. — Ходи където си ти.

Еката замълча.

— Ти спомена, че те е чакал в хотела. Завел те е да видиш брат му. Говори с теб на улицата. Появи се в църквата.

Инстинктът за самозащита му осигури тези пунктове един след друг и говоренето за тях го убеди.

— Мартин — каза строго Еката, — ако ненавиждам някой тип хора, това са тези, които си пъхат носа в чужди работи.

— Ако не беше моя сестра...

— Ако не бях твоя сестра, глупостта ти щеше да ми е спестена. Ще кажеш ли на коняря да прибере коня вътре?

Така двамата се разделиха с лека враждебност един към друг, която скоро се стопи с минаването на дните.

Към края на ноември, когато Еката отново дойде в Сфарой Кампе, тя отиде в къщата на Фабър. Искеше да отиде и беше казала на Костант, че ще отиде, но въпреки това трябваше да се насили да го направи. И когато разбра, че Костант и Розана са у дома, а Стефан не е, почувства се доста по-добре. Мартин я бе разтревожил с глупавите си намеци. И бездруго искаше да види Костант.

Костант обаче искаше да говори за Стефан.

— Винаги скита някъде или е в „Белият лъв“. Неспokoен е. Пилее си времето. В деня, в който говорихме с теб, ми каза, че се страхувал да напусне Кампе. Питам се какво ли има предвид. От какво може да го е страх?

— Никъде другаде няма приятели, освен тук.

— Не са много и тук. Държи се като чиновник пред каменарите и като каменар пред чиновниците. Виждал съм го, когато колегите ми идват тук. Защо не е какъвто е?

— Може би не е сигурен какъв е.

— Няма да научи, като се шляе наоколо и пие в кръчмата — отбеляза Костант, твърд и сигурен в собствената си ненакърнимост. — И като се кара с хората. Този месец се забърка в три сбивания. Яде бой и в трите, нещастникът. — Засмя се. Тя не беше очаквала невинността на смеха заради мрачното му лице. Беше добър. Загрижеността му за Стефан беше дълбока, в смеха му нямаше подигравка — беше смях на добрия по природа. Както и Стефан, тя също се удивляваше на красотата и силата му, но не смяташе, че пропилява живота си. Господ управлява дома и познава слугите си. Щом е изпратил този невинен и прекрасен човек да води невзрачен живот сред равнина от камънаци, значи това е част от домакинството, странната икономика на камъка и розата, на реките, които пресъхват и които не пресъхват, на тигъра, океана, на червея и на недълговечните звезди.

Розана слушаше разговора им край огнището. Седеше мълчаливо, тежко, с отпуснати рамене, макар че напоследък се учеше отново да седи изправена, както когато беше дете — преди година. Казват, че човек свиквал да е милионер, така че след година-две човешкото същество започва да свиква да е жена. Розана се учеше да носи богатите и тежки облекла, които бе наследила. Сега слушаше, нещо, което правеше рядко. Никога не беше чувала възрастни да разговарят като тези двамата. Никога не беше чувала разговор. След двайсет минути се измъкна тихо навън. Беше научила достатъчно, предостатъчно, така че ѝ беше нужно време, за да го възприеме и практикува. Започна да го практикува веднага. Слезе долу на улицата, тръгна изправена, не бавно и не бързо, с овладяно лице като Еката Сачик.

— Сънуваш ли, Роз? — подигра ѝ се Мартин Сачик от двора на Катални.

Тя се усмихна и му каза:

— Здравей, Мартин. — Той престана да я гледа ококорено.

— Къде отиваш? — попита я предпазливо.

— Никъде. Просто се разхождам. Сестра ти е в нашата къща.

— Така ли? — Гласът на Мартин прозвуча глупаво и войнствено, но тя продължи да се упражнява.

— Да — отговори учтиво. — Дойде да види брат ми.

— Кой брат?

— Костант, защо ѝ е да идва да вижда Стефан? — каза тя, забрави новата си същност за момент и се усмихна широко.

— Как така скиториш наоколо съвсем сама?

— Защо не? — попита тя, ужилена от грубата дума, поради което се върна към крайната учтивост в тона.

— Ще дойда с теб.

— Защо не?

Вървяха по „Гулхелм“, докато улицата се превърна в черен път между бурените.

— Искаш ли да продължим до Западната дупка?

— Защо не? — Розана харесваше тази фраза. Звучеше зряло.

Тръгнаха по тесния каменист път между простираща се с мили мъртва трева, твърде къса, за да се превие под поривите на северозападния вятър. Огромни маси облаци се движеха назад над главите им, така че им се струваше, че крачат прекалено бързо, а сивата равнина се движи напред с тях.

— От облаци те се завива свят — отбеляза Мартин. — Все едно гледаш нагоре пилон със знаме.

Продължиха с обърнати нагоре лица, без да виждат нищо, освен движението на вятъра. Розана си даде сметка, че макар и краката им да са на земята, самите те стърчат в небето, ходят през небето, точно както птиците летят през него. Погледна Мартин както ходеше през небето.

Стигнаха изоставената кариера и се загледаха във водата, която ставаше матова от вихрушките на уловения вятър.

— Искаш ли да поплуваме?

— Защо не?

— Има конска пътека. Изглежда странно, нали, както влиза направо във водата.

— Тук е студено.

— Да слезем по пътеката. Долу, между стените, няма вятър, едва ли. Ей там скочи Пенник, а го измъкнаха ето оттук.

Розана застана на ръба на ямата. Сивият вятър духаше около нея.

— Мислиш ли, че го е искал? Имам предвид, бил е сяп, може да е паднал...

— Виждаше малко. Щяха да го изпратят в Браилава, за да го оперират. Хайде.

Тя го последва до началото на пътеката. Отгоре изглеждаше стръмно. През последната година беше станала боязлива. Последва го бавно надолу по изоставения, покрит с разбити камъни път към кариерата.

— Тук. Почакай — каза той и спря пред стръмен ръб. Улови ръката ѝ и я поведе нататък. Разделиха се веднага и стигнаха до мястото, където водата прекъсваше пътя, който продължаваше надолу, до скритото дъно на кариерата. Водата беше оловно тъмна, неспокойна, повърхността ѝ беше нагъната на хиляди дупли, кръгчета, вълнички от лекия уловен долу вятър, който непрекъснато я тласкаше към стените.

— Да продължа ли? — прошепна Мартин в тишината.

— Защо не?

Той продължи напред. Тя извика:

— Стой!

Беше влязъл до колене във водата. Обърна се, загуби равновесие, наклони се назад към пътя и падна, като я заля с воден душ под аплодисментите на ехото, което заотеква в стените на кариерата.

— Ти си луд! Защо го направи? — Мартин седна и събу големите си обувки, за да излее водата от тях, и се разсмя. Беззвучен смях, примесен с треперене. — Защо го направи?

— Прииска ми се — отговори той. Хвана я за ръката, дръпна я до себе си и я целуна. Целувката продължи. Тя започна да се съпротивлява и се отскубна от него. Той сякаш не разбра. Излегна се на камъните край водата и се разсмя. Беше силен колкото земята, а не можеше да повдигне ръката си... Седна с отворена уста и нефокусиран поглед. След малко обу натежалите си от водата обувки и тръгна

нагоре по пътя. Тя вече стоеше на ръба — обвян от вятъра тъмен силует на фона на огромното движещо се небе.

— Хайде! — извика му и вятърът изтъни гласа ѝ като острие на нож. — Хайде! Не можеш да ме хванеш!

Когато той наближи горния край на пътеката, тя хукна. Затича се след нея, макар че мокрите обувки и панталони го бавеха. Хвана я на стотина метра от кариерата и опита да задържи двете ѝ ръце. Пламналото ѝ лице се доближи до неговото за момент. Тя се измъкна, хукна отново и той я последва в града, подтичвайки, защото вече не можеше да бяга. Тя спря в началото на улица „Гулхелм“ и го изчака. Продължиха по паважа един до друг.

— Приличаш на мокра котка — подигра го тя със задъхан шепот.

— Виж кой го казва — отговори ѝ той по същия начин. — Погледни калта по полата си.

Спряха пред пансиона, размениха погледи, Мартин се засмя.

— Лека нощ, Роз — пожела ѝ. Тя искаше да го ухапе.

— Лека нощ — отговори и измина няколко метра до вратата на нейната къща, не бързо и не бавно, докато усещаше погледа му като ръка върху плътта си.

След като не откри брат си в пансиона, Еката се върна в хотела да го почака. Трябваше отново да вечерят в „Камбаната“. Помоли на рецепцията да изпратят брат ѝ горе, когато се появи. След няколко минути се почука. Тя отвори. Беше Стефан Фабър. Цветът на лицето му напомняше овесена каша и той изглеждаше раздърпан като неоправено легло.

— Искан да те попитам... — Гласът му секна. — Да вечеряме — промърмори и погледна покрай нея.

— Брат ми ще дойде да ме вземе. Това трябва да е той.

По стълбите обаче се качи управителят на хотела.

— Съжалявам, госпожице — каза управителят високо. — Долу имаме гостна. — Еката го гледаше недоумяващо. — Ето какво, госпожице, казахте да изпратим горе брат ви, служителят не познава брат ви, но аз го познавам. Това ми е работата. Вие искате да нощувате в почтен хотел, моята работа е да се грижа да е почтен заради вас, разбирате ли?

Стефан се промуши покрай него и затропа надолу по стъпалата.

— Той е пиан, госпожице — добави управителят.

— Вървете си — каза Еката и затръшна вратата пред лицето му. Седна на леглото със сплетени пръсти, но не можеше да седи спокойно. Скочи на крака, взе палтото и забрадката си и без да ги слага, изтича долу и навън, като хвърли ключа на рецепцията, зад която стоеше управителят и гледеше втренчено. Между осветените от лампите петна улица „Ардър“ беше тъмна и зимният вятър вееше надолу по нея. Еката вървя две пресечки в западна посока, върна се назад и измина цялата дължина — осем пресечки. Мина покрай „Белият лъв“, но вратата беше затворена и нямаше как да надзърне вътре. Беше студено. Вятърът заливаше улиците като буйна река. Отиде на улица „Гулхелм“ и срещна Мартин, който излизаше от пансиона. Отидоха в „Камбаната“ да вечерят. И двамата бяха замислени и се чувстваха неловко. Говориха малко и предпазливо, благодарни за компанията.

Сама в църквата на следващия ден, тя сведе очи с облекчение, щом се увери, че Стефан не е там. Каменните стени на храма и непоколебимите думи на проповедта излъчваха сила. И тя се отпусна като кораб в пристанище. После, когато пасторът изрече думите: „Ще вдигна очи към хълмовете, откъдето ще дойде моята помощ“, Еката потрепери и отново се огледа, движеше глава и поглед бавно, крадешком, търсеше го. Не чу нищо от проповедта. Когато обаче службата свърши, не ѝ се искаше да си тръгва. Излезе с последните богомолци. Пасторът я задържа и заразително за майка ѝ. Тя видя Стефан да чака в подножието на стълбите.

Отиде при него.

— Искан да се извиня за снощи — каза той на един дъх.

— Всичко е наред.

Беше гологлав и вятърът духна светлата му, прашина на вид коса пред очите му. Той мигна и опита да я приглади назад.

— Бях пиян — обясни.

— Знам.

Двамата тръгнаха заедно.

— Тревожех се за теб — каза Еката.

— Че за какво? Не бях толкова пиян.

— Не знам.

Прекосяха улицата мълчаливо.

— Костант обича да разговаря с теб. Каза ми го. — Тонът му не беше приятен.

— И аз обичам да разговарям с него — отвърна Еката сухо.

— Всички обичат. Прави им голяма услуга. — Тя не отговори. — Точно това искам да кажа.

Тя знаеше какво иска да каже, но въпреки това замълча. Наближиха хотела. Той спря.

— Няма да унищожа репутацията ти докрай.

— Не е нужно да се шегуваш с такива неща.

— Не се шегувам. Казвам, че няма да дойда с теб до хотела, за да не се чувстваш неудобно.

— Няма за какво да се чувствам неудобно.

— Аз пък имам и се чувствам. Съжалявам, Еката.

— Не исках да те карам да се извиняваш пак. — Гласът ѝ стана дрезгав, така че той отново се замисли за мъгла, здрач, гъсти гори.

— Няма. — Стефан се засмя. — Веднага ли тръгваш?

— Трябва. Вече се стъмва рано.

Двамата се поколебаха.

— Можеш да ми направиш една услуга.

— Разбира се.

— Да погледнеш как е впрегнат коня ми. Миналия път се наложи да спра след миля, за да затегна всичко отново. Ако го направиш, аз в това време ще мога да се приготвя.

Когато Еката излезе от хотела, фургонът ѝ беше отпред, а Стефан седеше на капрата.

— Ще те возя миля-две, става ли? — Тя кимна, той ѝ подаде ръка и ѝ помогна да се качи. Подкараха по улица „Ардър“ на запад, към равнината.

— Този проклет управител на хотела — каза Еката. — Както се хилеше и заяждаше тази сутрин...

Стефан се засмя, но не каза нищо. Беше предпазлив, съсредоточен. Студеният вятър духаше, старата дореста кранта потропваше напред. След малко той обясни:

— Не бях карал впряг досега.

— Аз никога не съм имала друг кон. С този нямаш никакви проблеми.

Вятърът свиреше сред мили мъртва трева, дърпаше черната ѝ забрадка, пъхаше косата на Стефан в очите му.

— Погледни това — каза той, — няколко сантиметра прахоляк, а отдолу има скала. Можеш да пътуваш цял ден, във всяка посока, и ще откриеш само скали с по няколко сантиметра прахоляк отгоре. Знаеш ли колко дървета има в Кампе? Петдесет и четири. Броил съм ги. Нито едно повече... нито едно, от тук чак до планините. Гласът му, както говореше сам на себе си сякаш, беше сух и мелодичен. — Когато ходих до Браилава с влака, потърсих първото ново дърво. Петдесет и петото. Оказа се голям дъб, до някаква ферма в хълмовете. После изведнъж навсякъде се появиха дървета — в долините, по хълмовете. Не можех да ги преброя, но ми се щеше да опитам.

— Писнало ти е да си тук.

— Не знам. Нещо ми е писнало. Чувствам се като мравка, като нещо нищожно, което едва се вижда и което пълзи по огромен под. И не стига никъде, защото къде можеш да стигнеш? Виж ни нас сега, пълзим по пода, ето го тавана... Там май вали сняг... на север.

— Надявам се да не завали, преди да мръкне.

— Как е във фермата?

Тя се замисли малко, преди да отговори, после каза:

— Изолирано.

— На баща ти харесва ли му?

— Никога не се е чувствал добре в Кампе, струва ми се.

— Има хора, направени от кал, от земя — каза той с гласа, който така лесно се превръщаше в нечут монолог. — Има и направени от камък. Хората, които се чувстват добре в Кампе, са от камък.

„Като брат ми“ — не го изрече, но тя го чу.

— Защо не заминеш?

— И Костант ме пита същото. Звучи толкова лесно. Ако той замине обаче, ще вземе себе си със себе си. Ако аз замина, ще взема със себе си... Има ли значение къде си? Имаш само това, което срещнеш. И каквото срещнеш.

Спря коня.

— По-добре да скачам, сигурно сме изминали две мили. Виж, ето там има мравуняк.

От високата капра на фургона виждаха тъмнина върху бялата равнина, остра кула, проблясъци, където зимното слънце просветваше

върху прозорец или покрив. И високо зад града, отчетливо под високите, тежки тъмносиви облаци — планините.

Той ѝ подаде юздите.

— Благодаря за возенето — каза и скочи на земята.

— Благодаря за компанията, Стефан.

Той вдигна ръка. Тя подкара нататък. Изглеждаше жестоко да го направи, да го остави сам, пеша, сред равнината. Когато погледна назад, той вече беше далече, отдалечаваше се от нея между стесняващите се коловози под огромното небе.

Преди да стигне фермата тази вечер, връхлетя вихрушка от сух сняг, началото на ранна зима. През прозореца на кухнята през целия месец виждаше хълмовете, замъглени от дъжд. През декември от стаята си, в слънчевите дни след снеговалеж, отвъд равнините виждаше блещукаща белота — планините. Вече нямаше да пътува до Сфарой Кампе. Когато им трябваха продукти, чичо ѝ отиваше до Вер или Лотима — мрачни селища, подгизнали като картон на дъжд. Много лесно беше в дъжд или сняг да се отклониш от коловозите, казваше той:

— И къде си после?

— Къде си преди това? — питаше Еката със сухия, мек глас на Стефан. Чичо ѝ не обръщаше внимание.

Мартин се прибра за Коледа с кон под наем от конюшната. След няколко часа стана мрачен и се залепи за Еката.

— Какво е окачила леля на врата си?

— Глава лук, пробита с пирон. Да я пази от ревматизъм.

— Всемогъщи Боже!

Еката се засмя.

— Всичко тук вони на лук и вълна. Не можете ли да проветрите?

— Не. В студените дни затварят дори комините. Предпочитат дима пред студа.

— Трябва да се върнеш с мен в града, Еката.

— Мама не е добре.

— Не можеш да ѝ помогнеш.

— Така е. Ала ще се чувствам зле, ако я оставя без сериозна причина. Има важни неща.

Еката беше отслабнала. Скулите ѝ се открояваха, очите ѝ изглеждаха по-тъмни.

— Ти как я караш? — попита го след малко.

— Добре. От доста време не работим заради снега.

— Пораснал си — отбеляза Еката.

— Знам.

Седеше на твърдото фермерско канапе с тежестта на мъж, с мълчанието на мъж.

— Излизаш ли с някоя?

— Не. — И двамата се засмяха. — Знаеш ли, видях Фабър и той ми заръча да ти пожелаая весели празници. По-добре е. Вече излиза с бастун.

През стаята мина братовчедката. Беше със стари мъжки ботуши, натъпкани със слама, за да я топлят, докато ходи из калта и леда в двора. Мартин погледна след нея с отвращение.

— Говорих с него. Преди две седмици. Надявам се да се върне на работа в кариерата до Великден, както казват. Той ми е бригадир, знаеш.

Еката го гледаше и знаеше в кого е влюбен.

— Радвам се, че го харесваш.

— В Кампе нищо не може да се мери с него. Ти го харесваш, нали?

— Разбира се.

— Виждаш ли, когато попита за теб, помислих си...

— Помислил си глупости — прекъсна го Еката. — Ще престанеш ли да се месиш, Мартин?

— Не съм казал нищо — защити се вяло той. Все още се страхуваше от сестра си. Спомни си също, че и Розана Фабър се смя, когато ѝ спомена нещо за Костант и Еката.

Тя простираше чаршафи в задния двор в една ослепително бяла зимна сутрин преди няколко дни, а той се залепи за оградата, за да си приказва с нея. „Боже, ти си откачен!“ — подигра му се, докато мокрите чаршафи на въжето се издуваха в лицето ѝ и вятърът рошеше косата ѝ.

— Тези двамата? Пълни глупости! — Той опита да спори, но тя не искаше да слуша. — Той няма да се ожени за никоя оттук. Ще вземе някоя жена отдалече, може би от Красной, жена на владетел, кралица, красавица със слуги и така нататък. Един ден тя ще мине по улица

„Ардър“ с нос в небето и ще види Костант, който също идва с нос в небето, и щрак! Това е то.

— Това е кое? — попита той, смаян от убедеността ѝ на ясновидка.

— Не знам — отговори тя и метна следващия чаршаф. — Може да избягат заедно. Може нещо друго да стане. Знам само, че Костант е наясно какво ще дойде при него и ще го чака.

— Добре, щом знаеш толкова много, какво ще дойде при теб?

Тя се усмихна широко, тъмните ѝ очи под дългите черни вежди засвяткаха.

— Мъже! — каза като съскаща котка, а чаршафите и ризите плющяха и се издуваха край нея, бели на ослепителното слънце.

Януари мина, след като покри навъсената равнина със сняг. Февруарското сиво небе се движеше бавно над равнината от север на юг, ден след ден — тежка зима. И дълга. Костант Фабър понякога караше да го возят с каруца до кариерата на „Чорин“ на север от града, наблюдаваше работата, работата на бригадите, редиците вагонетки,пряговете, белия сняг и мътнобялото на току-що отрязания варовик.

Понякога при високия човек с бастуна идваха мъже и го питаха как е, кога ще се върне отново на работа.

— Още няколко седмици — отговаряше той. Компанията щеше да го държи настрана до април, както изискваха застрахователите. Самият той се чувстваше във форма, можеше да се прибере пеша в града, без да използва бастуна, безделието го измъчваше ужасно. После се връщаше в „Белият лъв“ и седаше там, в задимената топлина, докато каменарите не започнеха да се прибират от работа в четири заради снега и тъмнината, едри, тежки мъже, чиито тела изпълваха пространството с пара и чиито разговори се сливаха в тихо жужене. Стефан идваше към пет, слаб, с бяла риза и светли обувки — странна фигура сред каменарите. Обикновено седаше на масата на Костант, но двамата не бяха в добри отношения. И двамата чакаха, бяха нетърпеливи.

— Здравсти. — Край масата мина Мартин Сачик, уморен широкоплещест младеж, усмихнат. — Здравей, Стефан.

— За теб съм Фабър, приятел. И господин — отвърна Стефан с мек глас, който се открояваше на фона на уютното пчелно жужене. Мартин, вече отминал, реши да не обръща внимание.

— Защо се заяждаш с него?

— Защото не искам хлапето на всеки, който слиза в кариерата, да фамилиарничи с мен. Или пък с някой друг. Да не ме мислиш за градския идиот?

— Понякога се държиш точно така — изтъкна Костант и пресуши халбата си.

— Писна ми от твоите съвети.

— На мен пък ми писна от твоето надуване. Върви в „Камбаната“, ако компанията тук не е достатъчно добра за теб.

Стефан стана, хвърли пари на масата и излезе.

Дойде първи март. Северната част на небето, над улиците, беше натежала. Без светлина. По краищата изглеждаше сребристо синя и на юг до хоризонта въздухът сияеше син и пуст, ако не се брои луната, извита като нокът, и близо до нея вечерницата. Стефан тръгна мълчаливо по улиците, мълчалив вятър духаше в гърба му. У дома стените на къщата затвориха гнева му. Къщата стана квадратно, тъмно, плесенясало място, пълно с ъгли на столове и маси и пламнало в жълто около газената лампа. Стъклото на лампата се изплъзна от ръката му като животинче и се счупи оглушително в ръба на масата. Беше на четири крака и събираше парчетата стъкло, когато брат му се върна.

— Защо ходиш след мен?

— Прибирам се в собствената си къща.

— Трябва ли тогава да се върна в кръчмата?

— Върни се където, по дяволите, искаш.

Костант седна и взе вчерашния вестник. Стефан, коленичил, с пълна със счупени стъкла длан, каза:

— Слушай, знам защо искаш да галя младия Сачик по главата. Първо, смята те за всемогъщия Бог. Второ, той има сестра, а ти искаш и двамата да ядат от шепата ти, нали? Както всички останали? Ами, казвам ти, че тук има един човек, който няма да го прави, и ще видиш, че играта ти ще пропадне.

Стана, отиде в кухнята до кофата за боклук, която стоеше край купчина непрани дрехи от цялата седмица, и изхвърли парчетата от газената лампа. Изправи се и погледна дланта си — от сгъвката на втория пръст стърчеше парче стъкло. Докато говореше с Костант, беше стиснал стъклата. Измъкна парчето и мушна кървящия пръст в устата си. Костант дойде при него.

— Каква игра, Стефан? — попита.

— Знаеш каква.

— Кажу какво имаш предвид?

— Имам предвид Еката. За какво ти е тя и бездруго? Не ти е нужна. На теб нищо не ти е нужно. Ти си един голям тенекиен бог.

— Затваряй си устата!

— Не ме командвай! Бога ми, аз също мога да раздавам команди. Просто стой настрана от нея. Аз ще я имам, а ти — не. Ще я взема под носа ти, пред очите ти...

Костант сграбчи раменете му и го разтресе, докато главата му започна да се люшка назад-напред на врата му. Стефан успя да се отскубне, заби юмрук в лицето на брат си, но още в същия момент усети блъскане, сякаш локомотив се закача за вагон. Падна назад върху купчината мръсни дрехи. Главата му се удари в пода със звук, който би издал паднал пъпеш.

Костант застана с гръб към печката. Погледна кокалчетата на десния си юмрук, после лицето на Стефан, което изглеждаше мъртво и странно спокойно. Взе калъфка за възглавница от купчината пране, намокри я на мивката и коленичи край Стефан. Беше му трудно да коленичи, защото десният му крак беше все още скован. Попи тънката тъмна струйка кръв, която се стичаше от устата на Стефан. Лицето му потрепна, той въздъхна и премигна, вдигна очи към Костант с плъзгащ се, едва разпознаващ го поглед, като на малко дете.

— Така е по-добре — каза Костант. Собственото му лице беше бяло. Стефан се подпря на една ръка.

— Паднах — промълви той със слаб, изненадан глас. После погледна Костант и лицето му започна да се променя и да се изопва.

— Стефан...

Стефан се надигна на четири крака, после се изправи. Костант опита да го улови за ръката, но той залитна към вратата, пребори се с резето и излетя вън. От прага Костант го видя как прескача оградата, прекосява двора на Катални и хуква по улица „Гулхелм“ с дълги, пружиниращи крачки. В продължение на няколко минути по-големият брат стоя на прага с изопнато, тъжно лице. След това се обърна, отиде до портата, излезе и тръгна по улица „Гулхелм“ възможно най-бързо. Черни облаци бяха скрили цялото небе, с изключение на тънка синьо-зелена ивица на юг. Луната и звездите ги нямаше. Костант последва

пътя през равнината до Западната дупка. Пред него нямаше жива душа. Стигна ръба на кариерата и видя спокойната вода, потънала в полумрак, отразяваща сняг, който още не е паднал. Извика веднъж: „Стефан!“. Дробовете му пареха и гърлото му беше пресъхнало от усилието да тича. Не последва отговор. Не името на брат си трябваше да извика там, на ръба на изоставената кариера. Грешно име, грешно място. Костант се обърна и закрачи назад, към улица „Гулхелм“. Крачеше бавно, леко куцукаше.

— Трябва да яздя до Коле — обясни Стефан. Пазачът на конюшната за коне под наем се вгледа в размазаната по лицето му кръв.

— Тъмно е. По пътищата има лед.

— Искам кон с остри подкови. Ще платя двойно.

— Ами...

Стефан препусна през портата на конюшната и сви надясно по улица „Ардър“, към Вер, а не към Коле. Пазачът извика след него. Стефан срита коня, който тръгна в тръс, после, когато паважът свърши, препусна в бърз галоп. Ивицата синьо-зелена светлина се изви встрани и се плъзна. Стефан помисли, че пада — държеше се за седлото, но не дърпаше юздите. Когато конят се умори и премина в спокоен ход, нощта се бе спуснала изцяло, земята и небето тъмнееха. Животното изпръхтя. Седлото скърцаше, вятърът свистеше в замръзналата трева. Стефан скочи от седлото и огледа земята, доколкото можа. Конят беше следвал коларския път и сега стоеше на метър от коловозите. Продължиха напред, кон и човек. От седлото не се виждаха коловозите. Затова остави коня да следва пътя, защото самият той не следваше никакъв път.

След дълго време в люлеещата се тъмнина нещо леко докосна лицето му.

Опипа бузата си. Дясната страна на челюстта му беше отекла и изтръпнала, а дясната ръка, с която държеше юздите, беше вкочанена от студ и когато опита да ги прихване по-късо, не беше сигурен дали пръстите му се движат или не. Нямаше ръкавици, при все че беше със зимното палто, с което влезе в къщата, когато лампата се счупи, а това беше толкова отдавна. Улови юздата с лявата ръка и мушна дясната под палтото, за да я стопли. Конят продължаваше напред търпеливо, привел глава. Отново нещо докосна лицето на Стефан, много леко, по

бузата, по отеклата, болезнена устна. Не виждаше снежинките. Бяха меки и не ги чувстваше студени. Започна да очаква леките, безразборни докосвания на снега. Отново прехвърли юздата в дясната си ръка и мушна лявата под грубата, влажна грива на коня, върху топлата кожа. Докосването беше приятно и за двамата. Стефан се вираше напред, знаеше къде се срещат равнината и хоризонтът, или си мислеше, че знае, но равнината я нямаше. Тавана на небето го нямаше. Конят крачеше върху тъмнина, под тъмнина, през тъмнина.

След като думата „изгубен“ припламна като кибритена клечка в мрака, Стефан опита да спре коня, за да потърси коловозите, но животното продължи напред. Той опря премръзналата си ръка с юздите на лъка на седлото, остави се да бъде носен.

Главата на коня се надигна, стъпката му се промени за кратко. Стефан се вкопчи във влажната грива, сам вдигна глава замаяно, премигна пред паяжината от светлина, която бодна очите му. През замрежените си от лед клепачи видя как светлината става квадратна и жълтеникава — прозорец. Каква ли къща беше тази, усамотена сред безкрайната равнина? От двете му страни се издигаха бледи правоъгълници — магазини, улица. Беше стигнал Вер. Конят спря и въздъхна, седлото проскърца шумно. Стефан не помнеше кога тръгна от Сфарой Кампе. Беше възседнал потен кон, на тъмна уличка, някъде. На втория етаж светеше прозорец. Снегът падаше на редки парцали, сякаш някой го разхвърляше с шепи. На земята имаше малко, защото почти веднага се топеше — летен сняг. Отиде до къщата със светещия прозорец и извика:

— Къде е пътят за Лотима?

Вратата се отвори, снежинките затанцуваха в лъча светлина.

— Ти ли си докторът?

— Не. Как да стигна до Лотима?

— На следващата пресечка свий вдясно. Ако видиш доктора, кажи му да побърза.

Конят излезе от селото неохотно, куцукаше с един крак, после с друг. Стефан държеше главата си високо, чакаше зората, която сигурно беше близо. Сега яздеше на север, снегът навяваше в лицето му, ослепяваше го дори в тъмнината. Пътят се изкачи, спусна се, отново се изкачи. Конят спря и когато Стефан не реагира, сви вляво, направи няколко крачки със залитане, спря, потрепери, изцвили. Стефан слезе

от седлото, но падна на колене и длани, защото краката му бяха твърде вдървени, за да го задържат прав. Отстрани видя ограда за добитък. Остави коня на място и тръгна по оградата, докато не стигна неочаквана къща, издигнала нагоре тъмна стена, заснежен покрив. Намери вратата, почука, изчака, почука пак. Издрънча прозорец, изплашена до смърт жена над главата му попита:

— Кой е?

— Това ли е фермата на Сачик?

— Не. Кой е?

— Подминах ли фермата на Сачик?

— Докторът ли си?

— Да.

— Следващата е, от лявата страна. Искаш ли фенер, докторе?

Жената слезе долу и му даде фенер и кибрит. Държеше запалена свещ, която го заслепи, така че изобщо не видя лицето ѝ.

Сега тръгна пеша пред коня, с фенера в лявата ръка, юздата държеше изкъсо в дясната. Кроткото, търпеливо куцукане на животното, втечената тъмнина в очите му на светлината на фенера тревожеха Стефан най-много. Продължиха напред много бавно, а той се оглеждаше за зората.

Вляво заблещука фермерска къща, когато почти я бе отминал. Снегът, натрупан от вятъра покрай едната ѝ стена, улови отблясък от фенера. Върна коня назад. Пантите на портата изпищяха. Наоколо се трупаха помощни постройки. Почука, изчака, почука пак. В къщата трепна светлинка, отвори се врата, свещ на височината на очите го заслепи.

— Кой е?

— Това си ти, Еката — каза той.

— Кой си ти? Стефан?

— Сигурно съм пропуснал другата ферма, онази помежду.

— Влез...

— А конят? Има ли конюшня?

— Има. Вляво.

Чувстваше се много добре, когато намери ясла за коня, открадна малко слама и вода от дорестата кобила на Еката, намери чувал и разтри гърба на животното. Реши, че е направил всичко много добре, но когато се върна в къщата, коленете му отслабнаха и едва виждаше

стаята и Еката, която го улови за ръка и го въведе вътре. Беше наметнала палто върху нещо бяло — нощница.

— Ой, момче! — възкликна тя. — Яздил си чак от Кампе по това време?

— Горкият кон — въздъхна той и се усмихна. Гласът му произнасяше думите известно време, след като си мислеше, че ги е казал. Седна на канапето.

— Чакай тук — нареди му тя. Като че ли излезе от стаята, после сложи в ръката му чаша. Той отпи. Беше горещо. Жилването на брендито го събуди достатъчно, за да види как Еката разрива живите въглени от пепелта и слага нови дърва на огъня.

— Искан да говоря с теб, разбираш ли? — каза ѝ той и заспа.

Тя свали обувките му, качи краката му на канапето, взе одеяло и го зави, погрижи се за неохотно горящия огън. Стефан не помръдна. Еката изгаси лампата и се качи горе в тъмнината. Леглото ѝ беше до прозореца в таванската стаичка и тя виждаше и чувстваше как снегът се сипе мек и плътен в тъмнината вълн.

Събуди я чукане, тя седна, видя равната светлина на снега по стените и тавана. Надникна чичо ѝ. Носеше жълтеникавобяло вълнено долно облекло, а косата му стърчеше като фина тел около плешивото теме. Бялото на очите му беше с цвета на долните му дрехи.

— Кой е този долу?

Малко по-късно сутринта Еката обясни на Стефан, че се е отправил към Лотима по работа за компания „Чорин“, че е тръгнал по обед, но се е забавил заради камък в подковата на коня и след това заради снега.

— Защо? — попита той, видимо объркан, с детинско изражение на лицето от умора и сънливост.

— Трябваше да им кажа нещо.

Той се почеса по главата.

— В колко часа дойдох тук?

— Около два през нощта.

Спомни си как бе очаквал зората часове по-рано.

— Защо дойде? — попита Еката. Разчистваше масата за закуска, изражението ѝ беше строго, при все че говореше меко.

— Сбих се — отговори Стефан. — С Костант.

Тя млъкна, стиснала две чинии в ръце, и го погледна.

— Нали не мислиш, че съм го наранил? — Той се засмя. Чувстваше се замаян, изтощен, спокоен. — Просна ме. Нали не мислиш, че мога да го набия?

— Не знам — отвърна Еката с тревога.

— Винаги губя тези сбивания — призна Стефан. — И бягам.

Глухият излезе с тежки ботуши и старо палто, ушито от одеяла — още валеше.

— Днес няма да стигнеш до Лотима, господин Стефан — каза той със силния си равен глас, със задоволство. — Томас каза, че кобилката куца и с четирите крака.

Бяха обсъдили въпроса на закуска, но глухият не бе разбрал. Не попита как е Костант, а когато го направи по-късно през деня, в гласа му прозвуча същата доволна злоба:

— Ами брат ти, не се съмнявам, че вече се е върнал в кариерата?

Не опита да чуе отговора.

Стефан прекара по-голямата част от деня в дрямка край огъня. Само братовчедката на Еката прояви любопитство. Докато готвеха вечерята в кухнята, попита Еката:

— Казват, че брат му бил хубав.

— Костант ли? Най-хубавият, когото съм виждала. — Еката се усмихна, докато режеше лук.

— Не знам, защото бих казала, че и този е хубав — добави братовчедката неуверено.

Лукът караше Еката да плаче. Тя се засмя, изсекна се, поклати глава.

— О, не — отвърна.

След вечеря Стефан пресрещна Еката, когато тя се върна от кочината, където бе изсипала обелките и остатъците от вечерята на прасетата. Беше с палтото на баща си, с галоши върху обувките, с черната забрадка. Леденият вятър нахълта с нея, докато се мъчеше да се пребори с вратата и да я затвори.

— Прояснява се — каза тя. — Вятърът е от юг.

— Еката, знаеш ли за какво дойдох тук...

— А ти знаеш ли? — попита го и го погледна, след като остави кофата.

— Да, знам.

— Тогава и аз знам, предполагам.

— Няма никъде място да говорим — изпухтя той ядосано, когато чу хлопащите ботуши на чичото да приближават кухнята.

— Може в стаята ми — каза тя нетърпеливо. Ала стените бяха тънки, братовчедка ѝ спеше в съседното помещение, а родителите — отсреща, през коридора. Намръщи се ядосано и добави: — Не. Почакай до сутринта.

На сутринта братовчедката тръгна сама надолу по пътя. Върна се след половин час — натъпканите ѝ със слама ботуши шляпаха в топящия се сняг и калта. Жената на съседа ѝ беше казала: „Твърдеше, че е докторът. Попитах кой при вас е болен. Дадох му фенера, беше толкова тъмно, че не видях лицето му, помислих си, че е докторът, той така каза“. Братовчедката предъвкваше думите с наслада, чудеше се дали да не ги повтори пред Стефан или Еката, или и пред двамата, пред свидетели, когато иззад завоя и надолу по покрития със сняг и огрян от слънцето път се спуснаха два коня в ускорен тръс — наетият и дорестият от фермата. Яздеха ги Стефан и Еката. И двамата се заливаха от смях.

— Къде отивате? — извика братовчедката с разтреперан глас.

— Бягаме — извика в отговор младият мъж и двамата минаха покрай нея, начупиха леда в локвите на диамантени остриета под мартенското слънце и изчезнаха.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.